

JÄRJESTÖLÄHTÖISELLE PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSTYÖN TUTKIMUKSELLE ON TILAUSTA

A-klinikkasäätiö on koordinoanut vuoden 2013 aikana Raha-automaattiyhdistyksen rahoittamaa järjestölähtöisen päihde- ja mielenterveystyön tutkimusohjelman valmisteluhanketta. Taustalla vaikuttavat päihde- ja mielenterveystyön kentän moninaiset muutospaineet. Ehkäisevän työn puolella suuri muutos oli vuonna 2011 tapahtunut useiden ehkäisevän päihdetyön kansalaisjärjestöjen yhdistyminen Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:ksi. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön käynnistämä Mieli 2009 -ohjelman pyrkimys yhdistää mielenterveys- ja päihdeavohoitoyksiköitä tulee lähivuosina todennäköisesti tarkoittamaan suuria muutoksia palvelujärjestelmässä.

Tätä taustaa vastaan esimerkiksi palveluintegraation vaikutuksia koskevalle tutkimukselle on olemassa selkeä tarve. Vuoden 2012 alussa perustettu yli 180 sosiaali- ja terveydenhuollon järjestön uusi katto-organisaatio Sosiaali- ja terveys ry SOSTE otti osittain hoidettavakseen myös järjestöjen toimintaan liittyvän tutkimuksen. SOSTEn tutkimustoiminnassa on kuitenkin erityispaino erilaisilla barometreillä ja nopeilla erillisselvityksillä. Ne eivät välttämättä tavoita monisyistä kosketuspintaa, joka järjestöillä on kansalaisyhteiskuntaan. Tuohon pintaan kuuluu myös monia tavalla tai toisella marginaaliin jääneitä kansalaisia.

Valmisteluhankkeeseen osallistuivat seuraavat järjestöt ja organisaatiot: A-kiltojen

Liitto ry, A-klinikkasäätiö, Diakonia-ammattikorkeakoulu, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry, Irti Huumeista ry, Kuntoutussäätiö, Mielenterveyden keskusliitto ry, Omaiset Huumetyön Tukena ry, Omaiset mielenterveystyön tukena keskusliitto ry, Sininauhaliitto ja Suomen Mielenterveysseura. Valmisteluhanketta on työstänyt järjestöjen edustajien muodostama kehittämistyöryhmä, joka järjesti vuoden aikana kuusi työpajaa. Lisäksi suoritettiin järjestöjen tutkimustoiminnan tilaa kartoittava kysely sekä fokusryhmähaastatteluja, joiden avulla pyrittiin selvittämään järjestöjen tutkimuksen/tiedonhankinnan tarpeita sekä keinoja tiedon keräämiseksi. Valmistelun tuloksena syntyi hankehakemus Järjestölähtöinen päihde- ja mielenterveystyön tutkimusohjelma 2014–2017. Tässä katsauksessa tarkastellaan erityisesti valmisteluhankkeen järjestökyselyn ja fokusryhmähaastattelujen tuloksia. Pääpaino on järjestökyselyn kvantitatiivisessa aineistossa.

Järjestöjen tutkimustoiminnan kartoitus

Järjestöjen tutkimustoiminnan tilaa kartoitavassa kyselyssä järjestöille suunnattiin kaikkiaan 21 kysymystä sekä mahdollisuus arvioida kymmenen ennalta ehdotetun tutkimusteeman merkitystä. Lisäksi vastaajilla oli mahdollisuus nostaa esiin mielestään tärkeitä muita teemoja.

Kyselyyn vastasi 30 henkilöä, joista 30 % (n=9) edusti tutkimusohjelmahankkeen valmistelutyöhön osallistunutta järjestöä, 37 % (n=11) näiden jäsen- tai alajärjestöä sekä 33% (n=10) muuta yhteistyöjärjestöä. Vastaajista 50 % (n=15) edusti päihde- ja 30 % (n=9) mielenterveystyötä tekevää järjestöä. Vastaajista 20 %:n (n=6) edustamaa järjestöä ei voida määrittellä edellä mainitun jakoperusteen avulla, mutta niiden kaikkien toimintatarkoitukseen liittyy myös päihde- ja mielenterveysongelmaisten auttaminen ja aseman parantaminen. 47 % (n=14) vastaajista oli edustamiensa järjestöjen toiminnanjohtajia tai vastaavia ja 17 % (n=5) muita johtoon kuuluvia henkilöä. 20 % (n=6) vastaajista työskenteli edustamansa järjestön tutkimus- tai kehittämispäällikkönä. Loput 16 % (n=5) oli järjestöjen muuta henkilöstöä.

Järjestöjen tutkimustoiminnan edellytykset

Järjestöiltä tiedusteltiin, toteuttaako järjestö päihde- ja/tai mielenterveystyöhön liittyvää tutkimusta. Kysymyksen yhteydessä tutkimuksen käsitettä selvennettiin ilmoittamalla erilaisten selvitysten, kartoitusten ja muun tiedonkeruun kuuluvan tutkimustoimintaan merkityksessä, joka tutkimukselle on määriteltä valmisteluhankkeen yhteydessä.

Vastanneista (n=27) 22 % (n=6) ilmoitti järjestöllään olevan vakiintunutta tutkimustoimintaa. Näistä 3 oli päihdetyön, 1 mielenterveystyön ja 2 muuta järjestöä. 37 % (n=10) kuvaili tutkimustoimintaansa projektiluonteiseksi. Näistä 5 oli päihdetyön, 2 mielenterveystyön ja 3 muuta järjestöä. 41 % (n=11) ilmoitti, ettei järjestöllä ole lainkaan tutkimustoimintaa. Näihin kuului 4 päihdetyön, 6 mielenterveystyön ja 1 muu järjestö. Kyselyyn vastanneista tutkimustoiminta sekä vakiintuneena että projektiluonteisena näytti olevan yleisempää päihdetyön kuin mielenterveystyön järjestöissä.

23 vastaajaa arvioi järjestönsä tutkimukseen käyttämiä taloudellisia resursseja vuosina 2012–2013. Päihdetyöjärjestöjen vastaajista 93 % (n=13) vastasi kysymykseen, joten päihdepuolen yliedustus näkyi tuloksissa. 35

%:lla (n=8) vastaajista ei ollut lainkaan taloudellisia resursseja tutkimustoimintaan kumpunkaan vuonna. Näistä puolet oli päihdetyön ja puolet mielenterveystyön järjestöjä. Tämä tarkoitti samalla, että 67 % kysymykseen vastanneista mielenterveystyön järjestöistä ilmoitti, ettei niillä ollut lainkaan taloudellisia resursseja tutkimustoimintaan. Yksi järjestövastaaja ilmoitti resursseja olleen vain vuonna 2012. Selkeitä rahasummia vastanneista ilmoitti 30 % (n=7). Ilmoitetut vuosittaiset summat vaihtelivat 1000:sta 700 000:een euroon. Kolmen järjestön kohdalla kysymys oli alle 20 000 eurosta. Näistä 2 oli päihdetyön järjestöjä ja 1 järjestö, jota ei voi suoraan sijoittaa päihde- tai mielenterveystyön alle. Neljällä muulla mainittu summa oli yli 100 000 euroa. Näistä kaksi oli päihdetyön järjestöjä, yksi mielenterveystyön järjestö ja 1 muu järjestö. Viimeksi mainitun vuotuiset 700 000 euroa olivat tosin aivan omassa luokassaan, sillä kaikilla muilla määrärahat olivat alle 200 000 euroa. Lopuilla 21 %:lla (n=7) vastanneista tutkimusresurssien määrää oli kuvattu ei-numeraalisesti. Näistä 4 oli päihdetyön, 1 mielenterveystyön ja 1 muu järjestö. Kaikilla resurssit näyttivät olleen melko vaatimattomat. Joissakin vastauksissa nimenomaan korostettiin määrärahojen vähäisyyttä.

21 % (n=5) vastaajista ilmoitti, että heidän edustamansa järjestön palveluksessa oli kokopäiväisiä tutkijoita. 49 % (n=11) vastasi, että järjestössä tehtiin tutkimustyötä joko koko- tai osapäiväisten tutkijoiden toimesta tai että tutkimuksesta vastaavat henkilöt tekivät tutkimustyötä osana varsinaista toimenkuvaansa. Näistä 8 ilmoitti myös tutkimustyötä tekevän henkilöstön lukumäärän

Palkattujen tutkijoiden lukumäärän ilmoittaneista järjestöistä suurimmat resurssit olivat Kuntoutussäätiöllä (9 kokopäiväistä ja 3 osapäiväistä tutkijaa) ja SOSTella (5 kokopäiväistä ja 2 muun työn ohella tutkimustyötä tekevää). Lisäksi kolmessa järjestössä oli kussakin kaksi kokopäiväistä tutkijaa. Näistä kaksi oli päihdetyön ja yksi mielenterveystyön järjestöjä. Kolmessa järjestössä tutkimustyötä tehtiin ainoastaan muun työn ohessa. Tämän toimenkuvan henkilöistä 6 työskenteli kah-

nessa päihdetyön järjestössä ja 2 mielenterveystyötä tekevässä järjestössä. Varsin suppean aineiston perusteella tutkijaresurssit näyttäsivät olevan paremmat päihdetyön järjestöissä kuin mielenterveystyön järjestöissä.

Järjestöt käyttivät useita eri lähteitä tutkimustoimintansa rahoittamiseen. Vastaajista (n=21) 71 % (n=15) raportoi tutkimuksen RAY-rahoituksesta, 43 % (n=9) järjestöjen omasta rahoituksesta ja 57 % (n=12) muusta tutkimushankerahoituksesta.¹ RAY:n suuri osuus tutkimustoiminnan rahoittamisessa viittaa ilmeisesti ainakin osittain järjestöjen RAY-rahoitteisiin kehittämishankkeisiin, joissa tutkimus tai tiedonhankinta ja siitä raportointi on liitetty oleelliseksi osaksi hankkeita.

89 %:lla (n=23) vastaajista oli jonkinlainen tutkimusyhteistyötä yliopistojen, tutkimuslaitosten tai ammattikorkeakoulujen kanssa. 8 % (n=2) oli tutkimusyhteistyössä ainoastaan yliopistojen ja/tai korkeakoulujen kanssa, 42 % (n=11) teki yhteistyötä sekä edellä mainittujen että ammattikorkeakoulujen kanssa. 38 % (n=10) oli tutkimusyhteistyössä ainoastaan ammattikorkeakoulujen kanssa.

Edellä esitetyt tiedot järjestöjen tutkimustoiminnasta ja -resurseista näyttävät melko samansuuntaisilta SOSTEn vuonna 2012 tekemän tutkimus- ja tiedontuotantotutkimuksen tulosten kanssa (Tutkimus- ja tiedontuotanto SOSTEn strategian osana). Kyselyyn vastanneista järjestöistä 65 % (n=44) ilmoitti, että niissä oli keskeytyksittä jatkuvaa tutkimustoimintaa. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta järjestöissä oli kuitenkin vähän päätoimisia tutkijoita, useimmiten alle viisi tutkijaa/järjestö. Noin puolella vastanneista järjestöistä tutkimukseen ei ollut budjetoitu lainkaan rahaa. 81 %:lla (n=53) järjestöistä oli kuitenkin tutkimustoimintaan liittyvää yhteistyötä yliopistojen, muiden oppilaitosten tai muiden toimijoiden kanssa.

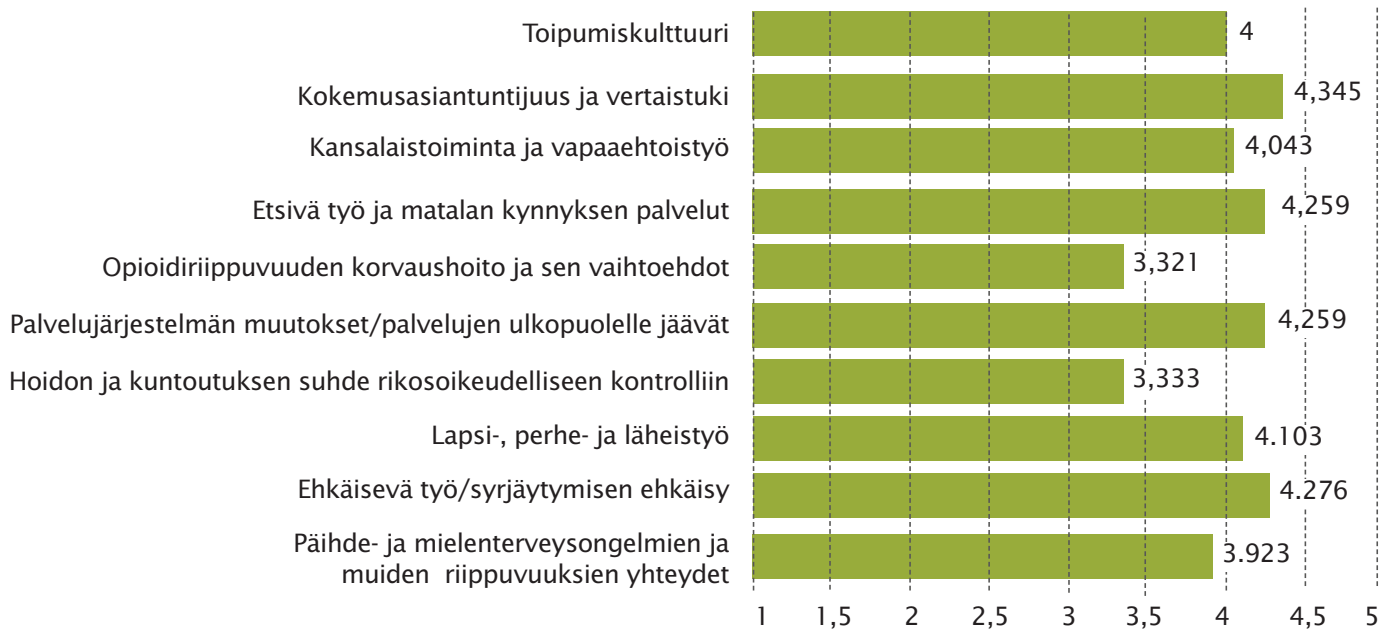
Järjestöjen tutkimustarpeet ja -toiveet

Kyselyssä järjestöiltä tiedusteltiin myös, mihin päihde- ja mielenterveystutkimuksen osaluokkaan tutkimusohjelmassa tulisi erityisesti keskittyä ja miksi. Tähän kysymykseen saatiin vain 20 vastausta. Konkreettisista tutkimusteemoista mainittiin erityisesti kokemusasiantuntijuuden ja vertaistuen käyttö ja merkitys järjestöjen toiminnassa (6), järjestöjen erityisyys ja merkitys päihde- ja mielenterveystyössä (5), matalan kynnyksen palvelut (3), ehkäisevä työ (2), hoito- ja kuntoutusmenetelmien tulokset ja vaikuttavuus (2), menetelmien kustannusvaikuttavuus (2) sekä palvelujärjestelmän ulkopuolelle jäävät henkilöt (2). Selkeästi määritellyistä tutkimustavoitteista nousi esiin ennen kaikkea tutkimustoiminnan yhteiskunnallinen merkitys (4). Tässä yhteydessä korostettiin erityisesti tutkimuksen merkitystä järjestöjen ja niiden asiakkaiden ”äänen” laajemmassa kuulemisessa, mahdollisuutena vaikuttaa lainsäädännön uudistamiseen ja valtakunnallisiin ohjelmiin sekä järjestöjen osallisuuteen palvelujen tuottajina.

Vastaajilla oli myös mahdollisuus arvioida viisiportaisella asteikolla (1=ei tärkeä – 5=erittäin tärkeä) kymmenen ennalta valittua tutkimusteeman merkitystä. Annetut teemat olivat toipumiskulttuuri, kokemusasiantuntijuus ja vertaistuki, kansalaistoiminta ja vapaaehtoistyö, etsivä työ ja matalan kynnyksen palvelut, opioidiriippuvuuden korvaushoito ja sen vaihtoehdot, palvelujärjestelmän muutokset/palvelujen ulkopuolelle jäävät, hoidon ja kuntoutuksen suhde rikosoikeudelliseen kontrolliin, lapsi-, perhe- ja läheistyö, ehkäisevä työ/syrjäytymisen ehkäisy sekä päihde- ja mielenterveysongelmien ja muiden riippuvuuksien yhteydet. (kuvio 1).

Neljä tärkeintä tutkimusteemaa olivat vastaajien mielestä kokemusasiantuntijuus ja ver-

¹Muina rahoituslähteinä mainittiin Kansallisen Huumeuuden Tutkimuskeskus ry, työ- ja elinkeinoministeriö, Wihuri-säätiö, Kela, kaupunki, oikeusministeriö, EU-komissio, Alli Paasikiven säätiö, Pohjoismaiden neuvoston alainen tutkimuslautakunta, sosiaali- ja terveysministeriö, Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos, opetus- ja kulttuuriministeriö sekä eri yliopistojen tutkimusprojektit.

Kuvio 1. Miten tärkeänä näette juuri nyt seuraavat teemat päihde- ja mielenterveystyön tutkimuksessa?

taistuki, ehkäisevä työ/syrjäytymisen ehkäisy, etsivä työ ja matalan kynnyksen palvelut sekä palvelujärjestelmän muutokset/palvelujen ulkopuolelle jäävät. Näistä kaikkien tärkeyspisteiden keskiarvo oli 4,3. Tarkasteltaessa edellä mainittuja teemoja pelkästään 5 pistettä ("erittäin tärkeä") merkinneiden vastausten valossa tärkeimmiksi nousivat kokemusasiantuntijuus ja vertaistuki sekä palvelujärjestelmän muutokset/palvelujen ulkopuolelle jäävät, joille kummallekin yli puolet vastaajista oli merkinnyt täydet 5 tärkeyspistettä. Tässä oli pieniä eroavuuksia eri järjestöjen välillä. Kokemusasiantuntijuus ja vertaistuki -teeman nostivat esille erityisesti mielenterveystyön järjestöt, joita edustavista vastaajista 56 % (n=5) oli merkinnyt tälle teemalle täydet 5 pistettä. Vastaava osuus päihdetyön järjestöjen vastaajista oli 43 % (n=6) ja muilla järjestöillä 33 % (n=2). Palvelujärjestelmän muutokset/palvelujen ulkopuolelle jäävät -teemaa puolestaan korostettiin erityisesti päihdetyön järjestöistä, joiden vastaajista 57 % (n=8) antoi teemalle täydet viisi pistettä. Mielenterveysjärjestöjen vastaava osuus oli 33 % (n=3). Muiden järjestöjen vastaajista 67 % (n=4) merkitsi tämän teeman erittäin tärkeäksi.

Fokusryhmähaastatteluissa esiin toive arkeen kohdistuvasta tutkimuksesta

Valmisteluhankkeen yhteydessä järjestöjen yhteyshenkilöt suorittivat myös 15 fokusryhmähaastattelua, joissa kartoitettiin tarkemmin järjestöjen tutkimustoimintaa liittyviä tarpeita ja toiveita. Haastatteluista 73 % (n=11) suoritettiin päihdetyön järjestöissä ja 27 % (n=4) mielenterveystyön järjestöissä. Haastatteluihin pyrittiin saamaan ruohonjuuritason näkökulmaa kutsumalla mukaan asiakastyötä tekeviä työntekijöitä ja järjestöjen toiminnassaan tavoittamia kansalaisia. Yhteensä haastateltiin 62 henkilöä. Näistä 47 % (n=29) oli naisia ja 34 % (n=21) miehiä, 19 %:n (n=12) sukupuolta ei ilmoitettu haastatteluraporteissa. Haastatteluista 52 % (n=32) oli järjestöjen työntekijöitä, 26 % (n=16) vertaistoimijoita, kokemusasiantuntijoita tai toipujia, 15 % (n=9) asiakkaita, 5 % (n=3) vapaaehtoistyöntekijöitä ja 1 % (n=2) läheisiä. Päihdetyön järjestöjen osuus korostui entisestään ruohonjuuritason edustajien kohdalla. Näistä 83 % (n=25) oli päihdetyöjärjestöjen toiminnan yhteydessä tavoitettuja.

Haastatteluissa nousivat erityisen selvästi esille toiveet tutkimustoiminnan suuntaamisesta järjestöjen tavoittamien kansalaisten

elämäntilanteisiin ja arkipäivään sekä tarve päihde- ja mielenterveysongelmien palvelukokonaisuuden selvittämisestä. Ensin mainitun kokonaisuuden sisällä merkittäviksi teemoiksi nähtiin ensinnäkin ongelmista kärsivien selviytyminen ja toipuminen arkielämässä, omaisten ja läheisten asema sekä palveluiden ulkopuolelle pudonneiden jäljittäminen. Toiseksi korostettiin kokemusasiantuntijuuden/vertaisuuden tutkimusta ja kokemusasiantuntijoiden hyödyntämistä tutkimustoiminnassa. Tällaisen tutkimustiedon tärkeimpänä tehtävänä katsottiin olevan edistää kansalaisjärjestöjen perinteistä tarkoitusta eli kansalaisten ”äänen” kuulemista, ja sen kautta heidän asemansa parantamista. Tämä ulottuvuus nousi haastatteluissa esille erityisesti kokemusasiantuntijoiden ja muiden heihin vertautuvien ruohonjuuritason edustajien toimesta. He korostivat ennen kaikkea palvelujärjestelmän ulkopuolelle jäävien sekä päihde- ja mielenterveysongelmaisten omaisten äänen kuulumattomuutta nykytilanteessa. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kohdalla katsottiin tärkeimmäksi tavoitteeksi edistää tiedon avulla palvelujärjestelmän toimivuutta ja oikeudenmukaisuutta sekä laajentaa ongelmaisia kohtaavien ammattilaisten näkemyksiä päihde- ja mielenterveysongelmista.

Haastattelut tukivat järjestökyselyn tuloksia erityisesti kokemusasiantuntijuus/vertaisuus-, palvelujärjestelmän ulkopuolelle jäävät- sekä palvelujärjestelmän muutokset ja toimivuus -teemojen kohdalla. Haastatteluissa hyvin edustetut päihdetyöjärjestöjen ruohonjuuritason toimijat korostivat kokemusasiantuntijuuden ja vertaistuen teemoja selvemmin kuin päihdetyöjärjestöjen johtotason ja tutkimustoiminnan edustajat järjestökyselyssä.

Tavoitteena päihde- ja mielenterveysjärjestöjen yhteinen tutkimusohjelma

Järjestökyselyjen perusteella päihde- ja mielenterveysjärjestöjen tutkimusresurssit ovat vähäiset, tutkimus katkonaista ja hankekoh- taista eikä järjestöillä ole juurikaan yhteistä tutkimustoimintaa. Yhteisen tutkimusoh-

jelman valmistelemiseksi järjestöjen kehittä- mistyöryhmä piti vuoden 2013 aikana kuusi työpajaa, joiden työskentelyn pohjalta val- misteltiin syyskuun loppuun mennessä tut- kimusohjelmahankkeen RAY-avustushake- mus. Ensimmäisen työpajatyöskentelyn poh- jana käytettiin SOSTEn tutkimus- ja tiedon- tuotantokartoituksen lisäksi Kuntoutussääti- ön suorittamia KoJu- (Kolmannen ja julki- sen sektorin palveluyhteistyö monitahoisessa kuntoutuksessa) (2011) ja järjestöyhteistyö- kyselyä (2012). Lisäksi tutustuttiin erilaisten barometrikyselyjen (järjestö-, kansalais-, so- siaali- ja mielenterveysbarometri) esiin nosta- miin yhteiskunnallisiin epäkohtiin. Seuraavis- sa työpajoissa tiedollista pohjaa laajennettiin tässä katsauksessa esitellyn järjestökyselyn ja fokusryhmähaastattelujen avulla. Lisäksi jär- jestöjen vastuuhenkilöille tehtiin SWOT-kyse- ly, jonka avulla pyrittiin analysoimaan tutki- musohjelmahankkeeseen liittyviä vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia. Hank- keen merkittävimpinä mahdollisuuksina pi- dettiin järjestöjen yhteisten tutkimusresurs- sien lisääntymistä ja työnjaon selkiytymistä sekä päihde- ja mielenterveystyön yhteisen osaamisen vahvistumista. Suurimpina uhki- na nähtiin resurssien epäoikeudenmukainen jakautuminen suurten ja pienten järjestöjen kesken sekä tutkimusrahoituksen ehtyminen hankekauden jälkeen.

Työpajoihin osallistuneet erittelivät ja ar- vioivat tietopohjaksi hankittua ainesta omien järjestöjensä aatteellisista ja käytännöllisistä näkökulmista. Lisäksi järjestöjen edustajat kommentoivat hanketta tutkimustoimintaan liittyvien henkilökohtaisten näkemystensä ja kokemustensa valossa. Tässä työskentelyssä hankehakemusta hiottiin vaiheittain eteenpäin ja hakemus jätettiin RAY:lle syyskuun viimeisenä perjantaina. Työskentelyn tulok- sena kaikki mukana olleet järjestöt sitoutuivat hankesuunnitelmaan, johon sisältyi tutkimus- ohjelman organisaation, taloudellisten raami- en ja tutkimusteemojen kuvaukset. Viimeinen työpaja pidettiin hankehakemuksen jättämi- sen jälkeen. Siihen osallistui aikaisemmin ni- mettyjen yhteyshenkilöiden lisäksi myös mui- ta järjestöjen tutkimustoiminnasta vastaavia

henkilöitä. Työpajassa ideoitiin ja konkreti-soitiin hankehakemuksessa kuvattuja tutki-musteemoja.

Järjestölähtöinen päihde- ja mielenter-veystyön tutkimusohjelma (2014–2017) -han-kesuunnitelmassa tutkimusta suunnataan päihde- ja mielenterveysjärjestöissä yhteises-ti kolmeen pääteemaan, joiden alle sijoittuu kuusi konkreettisempaa tutkimushanketta. Tutkimusteemat ovat

- 1) Tiedon tuottaminen järjestöjen toiminnas-ta ja toimintaedellytyksistä, jonka ala-hankkeet ovat päihde- ja mielenterveys-järjestöjen toimintamuodot sekä päihde- ja mielenterveysjärjestöjen toiminta-edellytykset
- 2) Tiedon tuottaminen järjestöjen tavoitta-mista kansalaisista, ja sen alla päihde- ja mielenterveysjärjestöjen tavoittamien kan-salaisten huono-osaisuus sekä päihde- ja mielenterveysjärjestöjen tavoittamien kan-salaisten terveyttä ja hyvinvointia tukevat tekijät
- 3) Kokemusasiantuntijuuden ja vertaisuuden kriittinen ja analyttinen selventäminen käsitteenä ja ilmiönä järjestöjen toiminnas-sa sekä laajemmin päihde- ja mielenter-veyspalvelujen kentällä, johon alahankkei-na liittyvät kokemusasiantuntijuuden käsite -ja käyttö järjestöissä sekä kokemus asiantuntijuus toipumisen/kuntoutumisen tukena.

Valmisteluhankkeen aikana suoritettun järjes-tökyselyn ja fokusryhmähaastattelujen esiin nostamat keskeiset teemat pyrittiin ottamaan mahdollisimman hyvin huomioon hanke-suunnitelmassa. Erityisesti työpajatyöskente-lyn ansiosta suunnitelmaan nousi terveyttä ja hyvinvointia tukevien tekijöiden tutkimus. Työpajoissa todettiin toistuvasti, että pelkäs-tään ongelmatutkimukseen suuntautuvana tutkimusohjelma jäisi liian yksipuoliseksi.

Kaksivuotiset tutkimushankkeet toteute-taan kuudessa suurehkossa järjestössä neljän vuoden aikana niin, että yhtäaikaisesti kol-messa järjestössä työskentelee kussakin kol-me päävastuullista tutkijaa. Vastuujärjestöistä

kolme on päihdetyön, kaksi mielenterveystyön ja yksi kuntoutusalan säätiö. Pienemmät jär-jestöt osallistuvat tutkimusohjelmaan ennen kaikkea tutkimushankkeita palvelevan tiedon-keruun toteuttajina, kokemusasiantuntijoiden ja vertaistoimijoiden rekrytoijina kokemusasi-antuntijuutta käsittelevään tutkimushankkee-seen ja koulutukseen sekä osallistumalla yh-teisiin seminaareihin ja työpajoihin, joissa py-ritään edelleen kehittämään järjestöjen yhtei-siä hyviä tutkimuskäytäntöjä.

**FM Jukka Ahonen, projektitutkija,
A-klinikkasäätiö**

**VTM Kimmo Terävä, projektipäällikkö,
Kuntoutussäätiö**

**VTT Mika Ala-Kauhaluoma,
tutkimus- ja kehittämisspäällikkö,
Kuntoutussäätiö**

**YTT Jouni Tourunen, tutkimuspäällikkö,
A-klinikkasäätiö**